

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

32. De novi Operis Nuntiatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

Episcopis potestatem in exemptos delegatam esse, in quos aliàs eis jurisdictio non competeret, constat ex Trident. in *sess. 5. de Reform. cap. 1. & 2. sess. 6. cap. 2. & seqq.* ac passim alibi.

§. II.

Subditi excedunt I. Si inferiores Prælati turbent superiores, aut eorum jurisdictionem usurpent, veluti si violent interdicta. *c. fin. h. t.* II. Si indulgentias concedant, Ecclesias uniant, causas matrimoniales cognoscant, utpote quæ ad Episcopos pertinent. *cap. 8. & 12. Eod.* nisi ex privilegio, vel præscriptione, aut consuetudine jurisdictione quasi Episcopali, gaudeant, tunc namque prædicta eis licent. *c. accedentibus. 12. in fin. & ibi Panorm. n. 3. & c. auditis de Præscript.* III. Si usurpent muneribus incompetentia. *c. illud. h. t.* aut constituant collegia, & fabricent sigilla sine auctoritate superioris. *c. 14. Eod.* IV. si superioribus debitam reverentiam & obedientiam demergent, eis competentem titulum vel honorem detrahant, coram secularibus contra eos deponant, illos invadant, vel in vasoribus assistant. *c. gravem. 15. h. t.* ubi tales beneficiis in Ecclesia obtentis indigni & privandi declarantur.

TITULUS XXXII.

De Novi operis nuntiatione.

SUMMARIA.

2. Quid sit novi operis nuntiatione? Quo jure sit introducta?
3. Quinam possint novum opus nuntiare?
4. Quale debeat esse novum opus, quod nuntietur?
5. Quo modo?
6. Ob quem finem fiat hæc nuntiatione?
7. 8. 9. Qui sint ejus effectus?

Insuper tam Prælati, quam subditi excedunt, quando de novo ædificant in præjudicium privati, vel Reipublicæ. Cui excessui per novi operis nuntiationem obviatur.

§. I.

Definitur novi operis nuntiatione, quod sit solemnis prohibitio vicino facta, ne in opere novo ædificando pergat, donec de jure ædificandi confliterit.

§. II.

Causa efficiens novi operis nuntiationis est vel remota, vel proxima.

Remota est edictum Prætoris, quo permittitur, ut, sive jure, sive injuria novum opus fieret, per nuntiationem inhiberetur. *l. 1. pr. l. 20. §. 1. ff. h. t.*

Proxima est nuntians. Potest autem in causa privata novum opus nuntiare omnis ille, ad quem res, ob quam nuntietur, pertinet; vel cujus juri reali, quod habet, vel le habere asserit, novâ ædificatione officitur. *l. 1. §. 19. ff. h. tit.* veluti Dominus verus. *l. un. §. 3. ff. de Remiss.* quasi Dominus, seu bonæ fidei possessor, arg. *l. 136. ff. de R. J.* Dominus utilis, nempe vasallus. *2. feud. 8. & 43. superficiarius. l. 3. §. 3. ff. h. tit.* Emphyteuta, arg. *l. 16. in fin. de servit.* item creditor pignoratitius. *l. 9. ff. h. tit.* & qui habet servitutem realem in re, in qua novum opus fit. *d. l. un. §. 3. ff. de Remissionibus.* Circa res publicas, quando nimirum in loco publico ædificatur, omnes cives, sive qui de populo sunt, in bonum publicum novum opus nuntiare possunt. *l. 3. §. ult. ff. h. tit.* Ratio est: quia publicè expedit, multos ad defensionem causæ publicæ admitti. Echolt. *ad ff. h. tit. §. 8.*

§. III.

Materia, seu objectum nuntiationis novi operis est novum opus. Ex parte cujus, ut locus sit nuntiationi, requiritur I. ut sit opus futurum, unde non potest novum opus nuntiare illi, qui tantum animo destinavit, opus facere, nec defacto processit ad actum aliquem preparatorium operis. *d. l. 1. §. 1. ff. hoc tit.* II. requiritur, ut sit opus conjunctum

solo, hinc cessat hæc nuntiatio in plantis, arboribus &c. *d. l. i. §. 12.* III. requiritur, ut sit opus iniustum, vel verè, vel saltem probabiliter: nam si notorium est, eum, qui nuntiat non habere jus nuntiandi, potest nuntiatio impunè contemni, adeoque pergi in opere, quando quidem leges, quæ dicunt nuntiationem tenere, sive jure, sive injuriâ facta sit, intelligendæ sunt de casu, quo de injuria nuntiationis non manifestè constat, secus in opposito: quia jura nunquam solent favere notorii injuriis, & versutiis hominum improborum per *l. 38. ff. de Rei vindic.*

§. IV.

Forma nuntiationis novi operis consistit in legitima prohibitione, ne opus novum fiat, Potest autem tribus modis fieri. I. *verbis* enuntiando, & protestando, ut opus non fiat in suum, aut publicum præjudicium, aut ut non continuetur, rationem reddendo, cur in suum, aut publicum præjudicium cedat. Neque necesse est, ut scriptò fiat, sed satis est, si fiat verbis; tutius tamen erit, si fiat coram testibus, ut postea probari possit, factam fuisse, destruique jubeatur, quod post eam, & ante remissionem illius fuerat factum. II. *per manum*, id est, per *jactum lapilli*, aut lapillorum in eum locum, ubi opus sit, aut fieri paratur, cum insinuatione verbali, ne opus fiat. III. *per judicem* eum adeundo, & ab eo petendo, ut novum opus nuntiet, qui postea per se ipsum, aut per tabellionem, aut aliam personam præcipit, ut id opus non fiat, ab eoque cessetur, donec cognitâ causâ, quid factu opus, statuatur. Et verò hoc discrimen inter primum & posteriores duos modos vertatur, quòd qui nuntiat primo modo, si in possessione sit ejus, circa quod nuntiat, illam amittat nuntiator, secus, si nuntiet aliquo ex posterioribus modis, hoc est, per jactum lapidis, vel per prætorem. *l. pupillo. §. meminisse. ff. h. tit.* Andreas Vallens. *h. t.*

num. 3. Ratio hujus discriminis datur, quòd qui solo verbo novum opus nuntiat, videatur meticolosus, & relinquere possessionem alteri, possessio verò solo animo eam deserendi amittitur.

§. V.

Finis nuntiationis novi operis proponitur in *d. l. i. §. 16. ff. h. t.* his verbis: *Nuntiatio fit aut juris nostri conservandi causâ, aut damni depellendi, aut publici juris fruendâ gratiâ.*

§. VI.

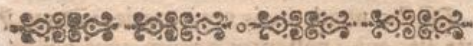
Effectus nuntiationis novi operis utroque jure est, quòd postquam novum opus nuntiatum est, superleberi debeat in ædificii continuatione, & prosecutione, adeò, ut quidquid postea ædificatum fuerit, sive jure, sive injuriâ, expensis ipsius ædificantis destruendum sit. *c. 1. & 2. h. tit. d. l. i. ff. Eod.* Ratio est, quia nuntiatio hæc est quædam appellatio extrajudicialis, quâ pendente nihil attentandum est. Deinde, quia facta nuntiatione is, cui facta est, juris, non facti viâ se tueri debet.

Ampliatur I. Ut etiam Ecclesia, sive Capella destrui debeat, si sine justa, & legitima causa in præjudicium alterius Ecclesiæ Baptismalis post nuntiationem novi operis extructa sit. *cap. 1. & 2. h. tit.* ubi & ratio redditur. Cæsar. de Panimoll. *dec. 11. adnot. 1. num. 4.*

Ampliatur II. Ut nuntiatu contra voluntatem nuntiantis non possit etiam præstitâ cautione de opere suis sumptibus demoliendo, si non jure ædificasse apparuerit, ædificare, nisi nuntians cautionem admiserit, vel nuntiationem remiserit. *cap. 2. & fin. h. t. tit.* quòd si neutrum faciat, tenetur nuntiatu expectare per tres menses, donec videlicet denuntians jus suum, seu præjudicium interrim plenè probet. *d. cap. f. h. tit.* si transactis tribus mensibus causa finita non sit, poterit præ-

præstitâ cautione de demoliendo suis sumptibus, opus perficere. Barb. in *d. e. fin. n. 4.*

Limitatur tamen prædictus nuntiationis effectus imprimis, ut locum non habeat, nisi quando de jurenuntiantis dubitatur. Panorm. in *c. 1. h. tit. n. 10.* Deinde ut non procedat, quando dilatio ædificanti periculum allatura est, tunc quippe cautionem sibi oblatam nuntians novum opus simpliciter acceptare tenetur, ut cum aliis notat Barb. in *c. parvula. n. 2. h. t. Gail. 1. Observ. 16. n. 8.*

TITULUS XXXIII. De Privilegiis, & Excessibus privilegiatorum.

SUMMARIÆ.

1. Privilegii etymologia. 2. Synonymia. 3. Definitio.
4. Usque 9. Divisio. 10. Quinam possint concedere privilegia? 11. Quomodo privilegia acquirantur concessione? 12. 13. Communicatione? 14. Et prescriptione? 15. 16. 17. Quibus personis, aut rebus dari possint privilegia?
18. Privilegium debet continere favorem specialem.
19. Rationabilem tamen.
20. An ad privilegium necessaria sit justa causa? 21. An scriptura? 22. 23. An insinuatio, & notitia ejus? 24. Quis sit finis privilegii? 25. Quinam effectus? 26. & seqq. Quibus modis privilegium amittatur?

Excessus quoque species est, cum privilegiati privilegiis sibi indultis abutuntur; quâ occasione hic de Privilegiis agit.

§. I.

Privilegium juxta Iherodorum in *c. 3. dist. 3.* dicitur quasi *lex privata*, eò quòd respiciat privatam utilitatem illius, cui conceditur; Gregorius in *c. fin. causa 25. q. 1. v. si ergo.* idem est, ac *privatum legium*: eò quòd privatam legem generet; Panormitanus nosse in *c.*

Abbate. de V. S. putat, quòd idem sonet, ac *privans legem*: propterea, quia legi generali derogat, & aliquid contra dispositionem ejus indulget.

§. II.

Synonyma privilegii vulgò esse censentur concessio. *l. 1. pr. ff. de Testament. miliz. indulgentia. c. 31. h. r. beneficium. l. 68. ff. de R. J. dispensatio. c. 16. causa 1. q. 7. exceptio. l. 7. c. de Vobligal. specialis largitas, & prerogativa. l. ult. C. de Fruct. & lit. expens. constitutio personalis. §. 6. Instit. de l. N. G. & C. lex propria. l. 21. §. ult. ff. Ad municip. lex privata. d. c. 3. dist. 3. jus singulare, spondebare Freyheit, l. jus singulare. 16 de Legib. item indultum, rescriptum, seu diploma principale, favor, gratia, immunitas. Azor. Instit. moral. l. §. c. 22. q. 1.*

§. III.

Definitur privilegium, quòd sit jus singulare in certâ alicujus personæ, vel causâ favorem, ac gratiam à Superiore constitutum per *d. l. 16. ff. de Leg. Breviùs*: quòd sit lex privata aliquid speciale concedens. Zosif. *h. tit. num. 1.*

§. IV.

Dividitur privilegium I. in reale, & personale. Reale est, cui res, seu causa aliqua locum facit, ita scilicet; ut ipsi causâ tribuatur, & competat omnibus, qui in eadem causâ sunt; quò pertinent privilegia, quæ competunt ratione Episcopatus, Clericatus, Principatus, Doctoratus, Nobilitatis, aut similis qualitatis. Personale dicitur, cui personæ conditio locum facit, ita scilicet. ut quamvis detur ob causam, aut motivum aliquod, quòd aliis quoque personis potest competere, soli tamen personæ privilegiatæ ex ipsius personæ respectu tribuatur, & cum ea expiret. *l. 86. & 196. ff. de R. J.* Ut verò appareat, personæ, an causæ, vel rei concessum sit privilegium? attendenda sunt verba, num in personam, vel rem